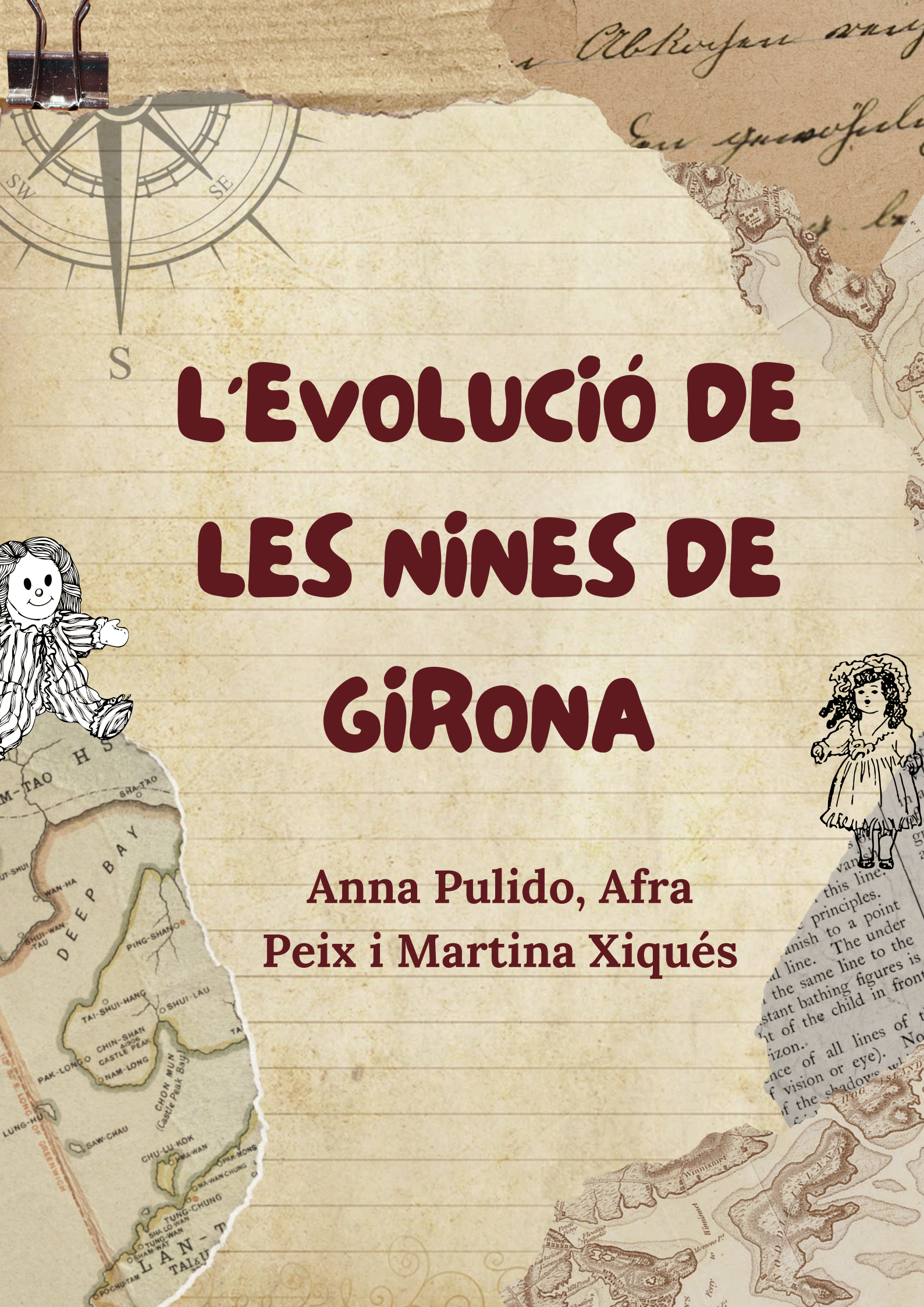

TREBALL SOBRE L'ÚS DIDÀCTIC DE DOCUMENTS D'ARXIUS

Arxius i Fonts primàries: L'evolució de les nines de Girona

Autores: Anna Pulida, Afra Peix i Martina Xiqués
Estudis: Doble Grau en Educació Infantil i Primària (4t)
Professora: Lada Servitja
Curs: 2024/2025

L'EVOLUCIÓ DE LES NINES DE GIRONA

**Anna Pulido, Afra
Peix i Martina Xiqués**

INTRODUCCIÓ

El primer motiu pel qual hem escollit aquest tema ha estat per un interès sentimental i nostàlgic. Les tres hem crescut jugant amb el mateix tipus de nines, però quan anàvem a visitar als avis les que hi havia a casa seva eren molt diferents. No tenen res a veure aquelles nines tan antigues que guardaven amb molta estima, les que ens compraven els nostres pares i les que veiem avui en dia als anuncis de la televisió. La curiositat que ens desperta a les tres el fet de veure com han canviat tant les nines ha fet que ens motivés i interessés escollir aquest tema pel treball de fonts d'arxiu.

Altrament, considerem que les nines són un reflex fascinant dels canvis socials i culturals al llarg dels anys, ja que a través d'elles podem observar els ideals estètics, rols de gènere i valors socials corresponents a l'època en qüestió. Les nines dels nostres avis representaven nadons, imposant així un rol per a les noies predeterminat, el de ser mares i quedar-se a casa a cuidar als infants. En canvi les nines d'ara es caracteritzen per una diversitat ètnica, racial i professional que ens permet visibilitzar una realitat més inclusiva. Per aquest motiu, fixant-nos amb aquestes joguines, no només podem arribar a conèixer millor les seves històries, sinó també ens porta a la reflexió de com la societat modela els productes i, alhora, influeixen en aquesta mateixa.

Finalment, també hem escollit l'element de les nines, perquè esdevenen un clar exemple de com han evolucionat els materials, dissenys i funcions de la pròpia joguina arrel de factors molt importants com són la industrialització, les modes i les diferents percepcions de la infància. Des de les primeres nines fetes amb fusta i ceràmica, passant per l'ús de plàstics i sintètics i fins els avenços tecnològics i industrials afegits, les nines s'han adaptat als recursos i equipaments de cada època amb la corresponent moda i estètica dominant en aquesta.

Podem classificar les fonts reunides en dos grups: primàries i secundàries. Com a fonts primàries disposem d'un recull d'imatges i materials propis d'altres èpoques que ens permeten extreure informació d'aquella època en funció de les seves característiques i detalls. Hem tingut accés a nines familiars que han estat conservades pels avis. Aquestes peces ens han permès analitzar de primera mà els materials (fusta, ceràmica), els estils i les funcions que tenien aquestes joguines, així com el context cultural que representaven. Hem localitzat fotografies que mostren infants jugant amb nines en diferents èpoques. Aquestes imatges, obtingudes de col·leccions familiars i arxius digitals, han estat clau per identificar els canvis en l'estètica i els valors associats.

Hem revisat també anuncis publicitaris de diferents dècades per observar com es comercialitzaven aquestes joguines i quins missatges es transmetien als compradors.

I pel que fa a les fonts secundàries son tots aquells articles, webs i documentals que ens aporten dades i coneixements sobre l'evolució de les nines a partir de les fonts primàries. Hem consultat investigacions que tracten l'evolució de les nines com a símbol cultural i social. Alguns estudis han aportat dades rellevants sobre la influència de les nines en la construcció de rols de gènere. També hem visionat documentals que tracten sobre la història de les joguines, especialment aquells que analitzen l'impacte de la industrialització i les tendències modernes en el disseny de nines. A més, pàgines web dedicades a col·leccionistes de nines i a la història de les joguines ens han proporcionat cronologies detallades i contextos socials dels diferents models.

OBJECTIUS DIDÀCTICS DE LA PROPOSTA

- Entendre el paper dels jocs i joguines com a eina de transmissió de valors, rols i estereotips en diferents èpoques històriques.
- Fomentar la creativitat en activitats pràctiques, com ara la creació o reinterpretació de dissenys de nines o anuncis inspirats en valors actuals.
- Desenvolupar habilitats d'anàlisi crítica a partir de l'observació i comparació de nines de diferents èpoques i cultures.
- Identificar els ideals estètics, els rols de gènere i les expectatives socials reflectits en les nines de diferents períodes històrics.

ACTIVITATS DIDÀCTIQUES

Per poder portar a l'aula les activitats següents, s'ha creat un Genially que pot servir de suport per anar entrellaçant totes les propostes a través d'un fil conductor relacionat amb el tema principal; les nines. Aquest Genially pretén ser una gamificació d'una caseta de nines, la qual a través de les diferents estances ens presenta totes les activitats. Òbviament, necessita el suport de la mestra, que és la que realment explica les diverses dinàmiques (vegeu annex 5).

Activitat 1

La primera activitat es centra en l'observació de l'evolució de les nines de les cases de la província de Girona. Amb aquestes pretenem reflexionar i treballar conceptes com són els ideals estètics, els rols de gènere, les expectatives socials i les característiques pròpies de l'època en qüestió.

Per a presentar la proposta portarem una maleta de rodes de viatge a l'aula, d'aquesta en traurem un seguit de nines en format físic i algunes imatges DIN A4 plastificades (vegeu annex 1).

Els alumnes es col·locaran en rotllana al mig de l'aula amb el contingut de la maleta al mig, llavors els preguntarem: Sabríeu classificar les nines segons el segle en què van estar fabricades? A continuació treurem les tres targetes, una per cada un dels 3 segles a treballar (vegeu annex 2) i els demanarem que col·loquin cada nina i imatge al costat de la targeta corresponent, formant tres espais amb nines al mig de l'aula.

Per aquesta tasca, cada alumne escollirà dues o tres nines, i els deixarem un temps per a què pensin a quina etapa corresponen. Tot seguit, per ordre i a poc a poc, cadascú col·locarà la nina al costat de la targeta del segle que consideri i, un cop assignades totes, tornarem a la rotllana inicial i visualitzarem conjuntament els 3 blocs temporals de nines. En aquest moment drem a terme les correccions que siguin necessàries.

Gràcies a les fonts d'arxiu que hem aconseguit i les nines que els nostres coneguts ens han proporcionat, tenim coneixement de l'any exacte de cada nina, de manera que ens serà molt senzill mostrar als infants la classificació verificada.

Mitjançant la nostra intervenció, amb preguntes i dubtes, iniciarem un debat perquè tothom pugui expressar si està d'acord amb el lloc corresponent de cada nina i el perquè. Un cop acabada la reflexió escriurem 5 conceptes a la pissarra:

- Materials utilitzats per a la fabricació.
- Estètica de la nina.
- Tipus de vestimenta.
- Rol de la nina: paper en la societat.
- Estereotips de gènere

A continuació dividirem el grup en cinc subgrups, cada un es farà càrrec d'un dels conceptes explicats i haurà d'omplir una fitxa (vegeu annex 3). En aquesta, se'ls demana que anotin les característiques i coneixements que tinguin del concepte adjudicat envers les nines en funció de cada un dels tres segles. Se'ls permetrà inspirar-se amb la classificació que han realitzat, amb l'accés a internet de les tauletes digitals i amb les fonts textuais antigues que els portarem a l'aula, d'entre elles L'Acta de la sessió de la Junta de Museus de Barcelona de 25.09.1974.

Al cap d'uns 20-25 minuts, cada grup sortirà a la pissarra a explicar breument i penjar la fitxa a fi que tothom escolti el treball dels altres. Farem una reflexió final en què els explicarem la nostra pròpia cerca d'informació respecte els paràmetres demanats als infants amb una mostra de les possibles fitxes omplertes (vegeu l'annex 4).

Com a tancament de la proposta, a partir d'aquests continguts i conceptes apresos a partir del recurs de les fitxes i la reflexió conjunta, intentarem ordenar totes les nines en una fila per a posar-nos a prova i analitzar si seriem capaços de diferenciar les nines de principis de segle i les de finals en funció dels 5 conceptes treballats.

Activitat 2

En aquesta activitat tindran l'oportunitat de dissenyar i crear la seva pròpia nina inspirada en una època històrica, i també de pensar com seria una nina moderna que reflectís els valors d'avui en dia. L'objectiu és que reflexionin sobre com eren les joguines d'altres temps, com es relacionaven amb la societat de l'època i com podrien ser avui dia.

Per començar, organitzarem una sessió introductòria on col·locarem al centre de l'aula les imatges o rèpliques de les nines seleccionades en l'activitat 1 (vegeu annex 1). Aquestes imatges inclouran nines representatives dels segles XIX, XX i XXI, amb diferents estils, materials i funcions.

Parlarem de les seves característiques principals: de quin material estaven fetes (fusta, porcellana, roba, plàstic), quin tipus de vestimenta portaven (vestits elegants, uniformes, roba senzilla) i quins detalls decoratius les definien. Explicarem, per exemple, que les nines del segle XIX sovint eren fetes a mà amb vestits molt elaborats i materials naturals, mentre que les del segle XX van incorporar materials industrials com el plàstic, adaptant-se a una producció més massiva i accessible.

També destacarem el context de Girona, explicant que aquestes nines podrien haver estat regals comprats en fires tradicionals com les de Sant Narcís o fetes per artesans locals amb materials disponibles a la zona.

Un cop els infants tinguin una idea clara de com eren aquestes nines, començarem amb la primera tasca: crear una nina antiga que representi fidelment una època triada (segle XIX o XX). Els proporcionarem materials senzills com cartolina, tela, botons, fils, taps de suro i altres elements reciclats perquè puguin construir-la. Els explicarem que han de prestar molta atenció als detalls: com era la roba de l'època, quin tipus de cabell portaven les nines, quins colors i textures es feien servir, i fins i tot quin rol social podien representar. Per ajudar-los, projectarem imatges de referència i mantindrem exposades les rèpliques o fotografies perquè les puguin observar mentre treballen.

Durant aquesta primera part, els infants podran treballar en petits grups o individualment, depenent de la seva preferència. Els guiarem en el procés, ajudant-los a prendre decisions sobre els materials i l'estètica de la seva nina. Per exemple, podríem suggerir-los utilitzar teles antigues per fer vestits o botons com a accessoris decoratius. També els animarem a compartir les seves idees amb els companys, creant un ambient de col·laboració i aprenentatge compartit.

Quan hagin acabat de construir les seves nines antigues, passarem a la segona part de l'activitat: imaginar com seria una nina moderna. Aquesta vegada, no hauran de construir-la físicament, sinó que podran triar entre fer un dibuix detallat o redactar una breu descripció. Els demanarem que pensin en els valors importants avui dia, com la diversitat, la inclusió i la sostenibilitat, i com aquests valors es podrien reflectir en una joguina. Per exemple, una nina moderna podria ser de materials ecològics, representar una varietat de cultures i professions, o tenir característiques que promoguin la creativitat i l'autoacceptació. Els suggerirem que incloguin detalls com el tipus de roba que portaria, el material amb què estaria feta i quins missatges voldrien que transmetés. Per guiar-los en aquesta reflexió, plantejarem preguntes senzilles com: "Quins materials faries servir per fer la teva nina moderna?", "Com voldries que fos la seva personalitat?" o "Quin missatge t'agradaria que donés als nens i nenes que hi juguen?". Això els ajudarà a connectar el disseny amb els seus propis valors i idees.

Un cop acabades totes les nines antigues i els dibuixos o descripcions de les modernes, organitzarem una exposició a l'aula. Cada infant tindrà l'oportunitat de presentar la seva nina antiga, explicant com l'ha fet, per què ha triat aquells materials i com representa l'època escollida.

També podran compartir el dibuix o la descripció de la seva nina moderna, explicant quins valors han volgut destacar i per què. Aquesta exposició no només servirà per mostrar el seu treball, sinó que també serà una oportunitat per reflexionar conjuntament sobre com han evolucionat les joguines al llarg del temps i com poden influir en la societat.

Activitat 3

La tercera activitat està basada en l'anàlisi d'anuncis antics de nines, tot reflexionant sobre els estereotips, els rols de gènere i com això ha anat evolucionant. Les fonts quotidianes, com els anuncis, sovint ens proporcionen una finestra valuosa dels valors de la nostra societat i, és per això, que a través d'ells podem entendre com vivien i pensaven les persones d'altres èpoques.

En aquesta activitat utilitzarem anuncis antics de nines per analitzar com la societat percebia la infància i, específicament, quins rols s'assignaven a les nenes. Aprendre a interpretar aquestes fonts ens permet analitzar el passat d'una manera crítica, ens ajuda a entendre els canvis socials i culturals i ens dona eines per comprendre el present.

Començarem mostrant anuncis en paper originals que haurem adquirit a través de webs especialitzades que els venen, o bé a partir una imatge d'aquests (vegeu annex 3). Aquests anuncis són fonts textuais valuoses, ja que combinen imatges i textos per transmetre missatges específics i reflectir els valors socials de l'època. Ens centrarem especialment en l'anàlisi dels textos que acompanyen aquests anuncis, com ara els eslògans, les descripcions de les nines i les instruccions que sovint s'adreçaven al comprador. Això ens permetrà desxifrar quins eren els ideals, els rols i les expectatives que s'atribuïen a les nenes a través de la publicitat.

Primer de tot, examinarem els elements visuals i compositius dels anuncis, com ara l'ús de colors, tipografies i il·lustracions, però posarem un èmfasi especial en el contingut escrit. Ens preguntarem:

- Què diu el text sobre el rol de la nina?
- Per a qui està pensada aquesta joguina i què representa?
- Quin tipus de llenguatge s'utilitza per convèncer el comprador?

Per exemple, analitzarem si els textos fan referència a la maternitat, a la cura o a la perfecció estètica, i com això es relaciona amb els estereotips de gènere de l'època. També reflexionarem sobre com es dirigien els anuncis al públic: eren textos pensats per a les nenes, per a les mares, o per a tota la família?

A més, farem una lectura crítica de les paraules clau i dels valors implícits en aquestes fonts textuais. Compararem diferents anuncis per observar com canviava el llenguatge publicitari segons el context històric i els canvis socials. Per exemple, podríem trobar anuncis de principis del segle XX que posaven èmfasi en l'artesanía i els materials naturals, mentre que els dels anys cinquanta destacaven el plàstic com a símbol de modernitat. Aquestes observacions ens ajudaran a entendre com els textos publicitaris no només reflectien el moment històric, sinó que també contribuïen a perpetuar ideals i estructures socials.

Seguidament, farem visions de les diferents filmacions originals. Aquestes gravacions poden sorprendre els infants per diversos motius; des de l'estil de narració, fins als elements visuals, com les maneres de vestir de les nenes, els escenaris idealitzats o les funcions atribuïdes a les nines, que sovint reproduïen tasques domèstiques o rols de maternitat. També pot cridar l'atenció la clara absència de nens jugant amb les nines, així com l'èmfasi en la perfecció física i estètica en determinats anys.

Així doncs, primer ens podem quedar amb la part més visual dels anuncis i tot el que ens dóna a entendre que no és actual. Tot i així, llavors podrem reflexionar d'una manera més profunda sobre com es transmetien idees sobre què significava ser nen o nena en aquell context històric i com reforçaven les expectatives de gènere pròpies de cada època. A més, podem establir vincles amb esdeveniments històrics com el rol predominant de les mares al període del baby boom o la idealització de la família nuclear als anys 50 i 60. Així, a través d'una eina tan propera com la publicitat, els alumnes aprendran com els mitjans reflectien i alhora contribuïen a perpetuar els valors i estructures socials del passat.

Evidentment, tota aquesta reflexió seria guiada pel docent través de preguntes per tal que fossin ells mateixos els que anessin treient conclusions i analitzant els diversos anuncis. Algunes d'elles podrien ser:

- Com es representa la nena en aquest anunci? (vestit, postura, actitud...)
- Quin rol sembla tenir la nina en el joc? (maternitat, cura, decoració...)
- Quins valors transmeten aquestes imatges? (conformisme, cura familiar, perfecció estètica...)
- Hi ha presència de nens en la publicitat? Per què creus que no apareixen?

Un cop haguem fet el debat conjunt ens posarem en grups. A partir de l'anàlisi d'algun dels anuncis n'hauran de crear un de propi amb l'ajuda de les nines que hauran construït.

Per poder-lo fer hauran de tenir en compte l'anunci antic que hauran triat i s'haurà de poder veure clarament la inspiració d'aquest, però hi haurà d'haver els canvis suficients com perquè s'entengui que és actual i inclusiu. Dit d'una altra manera, l'hauran de modernitzar.

Aquesta tasca comporta, per un costat, analitzar els rols de gènere i valors que hi apareixen; pensar com volen presentar la nina a l'anunci segons el seu rol d'esportista, científica, artista, si volen que tingui una personalitat curiosa, valenta, divertida, etc, o si volen incloure característiques que fomentin, per exemple, la idea que no cal ser "perfecte" per ser valuós.

Per l'altra costat, han de pensar en el format més tècnic. L'eslògan ha de poder reflectir el que volen transmetre, per exemple, "Una nina com tu, com jo, com tothom" o "Jugar sense límits, ser sense barreres". També ha d'anar en concordança el text que hi puguin posar i finalment, la imatge, evitant representacions irrealis o limitadores, així com mostrar-la jugant en diversos contextos o amb altres nens i nenes diversos.

Finalment, passarem les gravacions fetes a la resta de companys, els quals hauran d'endevinar quines són les diferències que hi ha entre l'anunci actual creat per ells i l'antic. Per afegir, es poden passar anuncis actuals de nines per descobrir si realment el que s'està retransmetent és el mateix que el que hem creat tant en valors com de format.

Activitat 4:

L'activitat consisteix en posar-se a la pell de nens i nenes d'èpoques passades que jugaven amb nines antigues. L'objectiu és que imaginin i redactin un diari personal com si formessin part d'aquell moment històric.

Per ajudar-los en aquesta tasca, utilitzarem una fitxa amb preguntes guia que els servirà per estructurar el seu relat i aportar detalls significatius a la seva narració.

Per començar, col·locarem al centre de l'aula les imatges o les rèpliques de les nines seleccionades a l'activitat 1 (vegeu annex 1). Repassarem breument les seves característiques, tot destacant els materials amb què estan fetes, l'estètica que presenten, els tipus de vestimenta que porten i el context històric que representen. A continuació, contextualitzarem com era la vida quotidiana en l'època a la qual pertanyia cada nina.

Farem un èmfasi especial en el context de Girona, destacant elements locals per ajudar els infants a imaginar com haurien viscut els nens i nenes de la seva ciutat en altres èpoques. Parlarem dels carrers estrets i empedrats del Barri Vell, dels mercats plens de vida on es venien productes frescos i artesanals, i de com les famílies gironines sovint es reunien en espais com la Plaça del Vi o els voltants de la Catedral. Explicarem que les nines podrien haver estat regals molt especials per a festes o celebracions locals, com les Fires de Sant Narcís, on les famílies aprofitaven per comprar joguines a les parades. A més, introduïrem el paisatge rural dels voltants de Girona, amb les masies tradicionals i els camps, com a escenari on els nens d'èpoques passades podrien haver jugat amb les seves nines mentre els adults treballaven al camp. Per explicar tot això, utilitzarem una presentació visual de suport, que serà la següent:

https://www.canva.com/design/DAGbpjijols/sjSRKCVH29FRBxyVDizd1A/edit?utm_content=DAGbpjijols&utm_campaign=designshare&utm_medium=link2&utm_source=sharebutton

Es tractaran aquests temes amb més profunditat més endavant, però de moment és perquè tinguin una base sobre la història de la ciutat, sobre com vivia la gent en aquella època, per tal que puguin relacionar-ho amb com devien viure els nens i nenes i, per tant, saber què posar en el diari. També treballarem els oficis tradicionals que es practicaven a Girona i com aquests podrien influir en les històries que els infants redactin. Per exemple, explicarem que els fusters locals podien fabricar mobles petits per a les nines, o que els mercers venien vestits fets a mà per decorar-les. Parlarem també del rol de les fires i mercats, on es podien trobar aquestes joguines, sovint com a objectes fets amb materials locals com la fusta o el teixit. Aquest enfocament ajudarà els infants a connectar el relat del seu diari amb els aspectes econòmics, culturals i socials de la seva ciutat en aquell moment.

Un cop feta aquesta introducció, explicarem que cada infant haurà d'escollir una nina o que se li assignarà una de manera aleatòria. Els proporcionarem un full pautat, on hauran de redactar un diari que descrigui un dia en la vida d'un nen o nena de l'època que jugava amb aquella nina.

Per facilitar-los la tasca, farem servir les preguntes de la fitxa com a guia (vegeu annex 8). Aquestes preguntes inclouen exemples com: “Com es diu la teva nina i què representa per a tu?”, “Què has fet avui mentre jugaves amb la teva nina?”, “Qui t’ha regalat la nina i per què és especial?” o “Quines emocions sents quan hi jugues?”. Animarem els infants a afegir detalls creatius al seu relat, com ara diàlegs amb altres nens o situacions familiars que reflecteixin com era el seu dia a dia. Per donar-hi un toc local, suggerirem que incloguin escenes que tinguin lloc en espais com el riu Onyar, els mercats de la ciutat o el camp gironí, representant activitats tradicionals com anar al mercat amb la seva família o jugar als voltants d’una masia.

Mentre redacten els seus diaris, els acompanyarem resolent dubtes i ajudant-los a desenvolupar les seves idees. Explicarem que no es tracta només d’imaginar, sinó també de pensar com les condicions de vida, els valors i les normes socials de l’època inflüen en les seves històries. Això ajudarà els infants a desenvolupar una visió més profunda i empàtica del passat, tot connectant-se amb les experiències de nens i nenes com ells en altres moments històrics.

Quan hagin acabat d’escriure, proposarem que cada infant llegeixi una part del seu diari davant del grup. Aquesta part de l’activitat serà una oportunitat per compartir les diferents visions i històries, tot destacant com cada relat reflecteix una perspectiva única basada en la nina triada i en l’època corresponent. A més, aprofitarem aquest moment per obrir un debat guiat per preguntes que promoguin la reflexió. Per exemple, preguntarem: “Quins valors es reflectien en els teus jocs amb la nina?”, “En què es diferencien els jocs i les nines d’aquella època amb els d’ara?” i “Què has après sobre el paper dels nens i les nenes en aquella societat?”. Aquestes preguntes ajudaran a consolidar els coneixements adquirits i a fomentar una comprensió crítica del passat.

Finalment, explicarem que, de manera opcional, recopilarem tots els diaris en un “Llibre de vides passades” per conservar-lo a l’aula com a mostra del projecte. Els infants podran decorar les seves pàgines amb dibuixos de la nina, del context històric o de detalls del seu relat, fent que el resultat sigui visualment atractiu i personalitzat. Aquesta recopilació servirà com a record del treball realitzat i com a punt de partida per a futures reflexions o projectes sobre el passat.

Vegeu l’annex 9 per trobar diferents exemples que podrien fer possibles alumnes.

CONCLUSIONS

L'ús de fonts primàries a l'aula, com documents, fotografies, objectes històrics o gravacions, és una eina clau per transformar l'ensenyament de la història en una experiència vivencial i significativa. Aquest enfocament permet als alumnes connectar directament amb el passat, despertant la seva curiositat i interès. Segons González Silva (2016), l'ús de fonts primàries és essencial per desenvolupar el pensament crític dels estudiants, ajudant-los a interpretar el passat i a reflexionar sobre la seva influència en el present i el futur. Com diu Barton i Levstik (2004), treballar amb fonts primàries ajuda els alumnes a entendre la història no només com un conjunt de dades, sinó com un procés d'interpretació i investigació, proporcionant-los una visió més rica i dinàmica del passat.

A més, treballar amb fonts antigues proporciona un aprenentatge vivencial i participatiu als infants, ja que quan els alumnes treballen amb materials autèntics, poden comprendre millor els contextos històrics. Aquesta metodologia enriqueix l'aprenentatge i fa la història més propera i rellevant. Aquesta dimensió emocional, segons Collins i Stevens (2020), és clau per consolidar els aprenentatges i promoure la motivació.

També hi ha un desenvolupament de competències, i és que l'ús de fonts antigues convida els estudiants a fer preguntes, analitzar evidències i elaborar conclusions. Això els prepara no només per a la història, sinó per a altres àmbits que requereixen habilitats analítiques. L'ús de fonts antigues permet als infants exercir-se com a "petits historiadors", ja que els convida a interpretar documents, buscar evidències, fer preguntes i elaborar conclusions. Aquest enfocament competencial no només és motivador, sinó que també els prepara per a la vida adulta, on aquestes habilitats són essencials.

A més, les fonts antigues ofereixen una finestra privilegiada per reflexionar sobre els valors i rols socials del passat. Per exemple, l'anàlisi d'una nina antiga pot ajudar els infants a entendre com es transmetien els rols de gènere i quines expectatives es tenien sobre les nenes en diferents èpoques. Aquesta reflexió no només ajuda a comprendre el passat, sinó que també fomenta una mirada crítica cap al present i cap als estereotips que encara es poden perpetuar.

La perspectiva inclusiva també es un dels beneficis de portar fonts antigues a l'aula, ja que les fonts primàries poden abordar temes com els rols de gènere, valors culturals i dinàmiques socials d'èpoques passades, oferint una oportunitat per reflexionar sobre qüestions contemporànies.

Tot i això, també hi ha un seguit de dificultats de portar fonts antigues a l'aula: La primera dificultat a destacar seria l'accés i adaptació de les fonts: Tot i que les eines digitals, com la Memòria Digital de Catalunya, faciliten l'accés a fonts històriques, sovint és complex adaptar-les a nivells educatius inferiors.

Un altre repte és la necessitat de preservar els materials originals. Si es treballa amb documents, fotografies o objectes reals, cal prendre precaucions per evitar el seu deteriorament, fet que pot limitar la interacció directa dels alumnes amb aquests materials. Una solució és treballar amb rèpliques o còpies digitalitzades, però això pot restar autenticitat a l'experiència. A més, cal destacar que preparar activitats competencials amb fonts antigues requereix molt de temps i dedicació per part del docent, tant en la fase de planificació com durant el desenvolupament de les activitats. Aquesta planificació implica no només trobar els materials adequats, sinó també dissenyar tasques que connectin els continguts històrics amb els interessos i necessitats dels alumnes.

També hi ha un seguit de limitacions físiques i digitals, perquè treballar amb materials originals pot limitar la interacció directa per raons de conservació. Les còpies digitalitzades ofereixen una solució, però poden perdre part de l'autenticitat que aporta el contacte amb els objectes reals.

Finalment, és essencial que les activitats siguin accessibles per a tots els alumnes. Això pot implicar la necessitat de materials adaptats, com textos simplificats o recursos visuals, per garantir una experiència enriquidora per a tothom (Gutiérrez et al., 2002).

Tot i les dificultats, el valor educatiu d'incorporar fonts antigues és inqüestionable. Aquest enfocament fa que l'aprenentatge sigui més significatiu i fomenta una comprensió més profunda dels processos històrics i culturals. Amb una bona planificació i un enfocament inclusiu, aquesta metodologia contribueix al desenvolupament d'alumnes més reflexius i capaços d'interpretar el món que els envolta.

BIBLIOGRAFIA

- *Arxius en línia.* (s. f.). <https://arxiusenlinia.cultura.gencat.cat/#/cercabasica/detallunitat/ANC1-715-T-957>
- Barton, K. C., & Levstik, L. S. (2004). *Teaching History for the Common Good*. Routledge.
- Collins, T., & Stevens, R. (2020). "Engaging Students with Primary Sources: Developing Historical Thinking Skills." *Journal of History Education*, 15(3), 45-60. <https://americanhistory.si.edu/sites/default/files/PrimarySources.pdf>
- Creatividad y diversion con fatima (3 d'abr. 2020). *Anuncio Barbie Fashionista todas somos barbie* [Vídeo] https://www.youtube.com/watch?v=P5vwg_mPUDI
- Elvira, C. (21 de gen. 2015). *Las muñecas de Famosa 1998 anuncio* [Vídeo] <https://youtu.be/rXnAR0bAVoQ?si=ncWuasa2A7KjlqAE>
- González Silva, M. (2016). "*Evaluación del desempeño escolar: uso de fuentes primarias en el aprendizaje de la historia*". <https://centrodeinvestigacioneducativauatx.org/publicacion/pdf2016/A059.pdf>
- Jugando a las Munhecas (9 d'oct. 2010). *Anuncio Nancy Solete - Años 80* [Vídeo] <https://youtu.be/B7TNPpAy4no?si=9dATJyEpmyuymPug>
- Mattel Español - España (11 d'abr. 2019). *Barbie España | Anuncios de Televisión | Barbie Profesionales* [Vídeo]. https://www.youtube.com/watch?v=pXqgNw-A_a4
- Memòria Digital de Catalunya (MDC). Disponible a: <https://mdc1.csuc.cat/>
- Romero, X. (2022, 9 enero). Les nines de porcellana. *Diari de Girona*. <https://www.diaridegirona.cat/dominical/2022/01/09/les-nines-porcellana-61384836.html>
- Oldtoysads (9 de març de 2021). *Comerciales de muñecas en la década de los 1970* [Vídeo]. https://youtu.be/pyJPBVDZA_s?si=XqN6Fr2V-gMT1Qcu
- VHSrip Spain (13 de nov. 2024). *Anuncio Barbie años 80 (español España)* [Vídeo]. <https://youtu.be/f6U1ss35ku4?si=VINBlKjZln499Zbd>

IMATGES

- Imatge 1: Romero, X. (2022). *Nines de porcellana del 1860*. [Fotografia]. Girona, Espanya. Diari de Girona. <https://www.diaridegirona.cat/dominical/2022/01/09/les-nines-porcellana-61384836.html>
- Imatge 2: Romero, X. (2022). *Nines de porcellana del 1860*. [Fotografia]. Diari de Girona. <https://www.diaridegirona.cat/dominical/2022/01/09/les-nines-porcellana-61384836.html>
- Imatge 3: Crescenti, S. (1935). *Retrat d'una nena amb una nina, possiblement Lucrecia Crescenti Gironella*. [Fotografia]. Ajuntament de Girona. Servei de Gestió Documental, Arxius i Publicacions. https://sgdap.girona.cat/fotoweb/archives/5002-Fotografia/FOTOGRAFIA/Fons_CrescentiSalvador/Procedencia_CollAnnaMaria/768535.jpg.info#c=%2Ffotoweb%2Farchives%2F5002-Fotografia%2F%3Fq%3Dnina
- Imatge 4: Lesmary, A. (1910). *Retrat d'estudi de Francesc i Maria Massanas, amb sis anys i nou mesos d'edat respectivament, asseguts en una banqueta amb una nina de porcellana*. [Fotografia]. Fons i col·lecció Emili Massanas i Burcet. INSPAI. Centre de la imatge. Diputació de Girona. <https://www.inspai.cat/Inspai/ca/imatge/65175/Francesc+i+Maria+Massanas>
- Imatge 5: Forns, F i Forns, M.T. (1958). *Retrats de la família Nadal Farreras al jardí del domicili familiar a la plaça Santa Llúcia, el dia de reis. Maria Teresa Nadal jugant amb una nina*. [Fotografia]. Ajuntament de Girona. Servei de Gestió Documental, Arxius i Publicacions. https://sgdap.girona.cat/fotoweb/archives/5002-Fotografia/FOTOGRAFIA/Fons_FornsNavarroFerran-Teresa/AlbumXVIII/1181949.jpg.info#c=%2Ffotoweb%2Farchives%2F5002-Fotografia%2F%3Fq%3Dnina
- Imatge 6: Crescenti, S. (1932). *Retrat d'una nena amb la seva nina*. [Fotografia]. Ajuntament de Girona. Servei de Gestió Documental, Arxius i Publicacions. https://sgdap.girona.cat/fotoweb/archives/5002-Fotografia/FOTOGRAFIA/Fons_CrescentiSalvador/Negatiu/086830.jpg.info#c=%2Ffotoweb%2Farchives%2F5002-Fotografia%2F%3Fq%3Dnina
- Imatge 7: Jou, J. (1920). *Retrat d'estudi d'una nena amb una nina*. [Fotografia]. Ajuntament de Girona. Servei de Gestió Documental, Arxius i Publicacions. https://sgdap.girona.cat/fotoweb/archives/5002-Fotografia/FOTOGRAFIA/Fons_JouJosep/Negatiu/064153.jpg.info#c=%2Ffotoweb%2Farchives%2F5002-Fotografia%2F%3Fq%3Dnina
- Imatge 8: Heras, A. (1900-1905). *Retrat d'una nena asseguda a les escales de Can Heras d'Adri, amb una nina al costat*. [Fotografia]. Girona, Espanya.

- Imatge 9: Crescenti, S. (1959). *Retrat d'una nena amb una nina en un interior*. [Fotografia]. Ajuntament de Girona. Servei de Gestió Documental, Arxius i Publicacions. https://sgdap.girona.cat/fotoweb/archives/5002-Fotografia/FOTOGRAFIA/Fons_CrescentiSalvador/Negatiu/741192.jpg.info#c=%2Ffotoweb%2Farchives%2F5002-Fotografia%2F%3Fq%3Dnina
- Imatge 10: Crescenti, S. (1964). *Retrat d'una nena amb una nina a l'interior d'un habitatge*. [Fotografia]. Ajuntament de Girona. Servei de Gestió Documental, Arxius i Publicacions. https://sgdap.girona.cat/fotoweb/archives/5002-Fotografia/FOTOGRAFIA/Fons_CrescentiSalvador/Negatiu/738815.jpg.info#c=%2Ffotoweb%2Farchives%2F5002-Fotografia%2F%3Fq%3Dnina
- Imatge 11: Crescenti, S. (1935). *Retrat d'una nena en un carrer amb una nina i una cuineta de joguina*. [Fotografia]. Ajuntament de Girona. Servei de Gestió Documental, Arxius i Publicacions. https://sgdap.girona.cat/fotoweb/archives/5002-Fotografia/FOTOGRAFIA/Fons_CrescentiSalvador/Negatiu/086805.jpg.info#c=%2Ffotoweb%2Farchives%2F5002-Fotografia%2F%3Fq%3Dnina
- Imatge 12: Autoria desconeguda. (1839-1979). *Nina negra amb vestit blanc* [Fotografia]. Fons i col·lecció Emili Massanas i Burcet. INSPAI. Centre de la imatge. Diputació de Girona. <https://www.inspai.cat/Inspai/ca/imatge/1111814/Nina+negra+amb+vestit+blanc>
- Imatge 13: Autoria desconeguda. (1839-1979). *Nina* [Fotografia]. Fons i col·lecció Emili Massanas i Burcet. INSPAI. Centre de la imatge. Diputació de Girona. <https://www.inspai.cat/Inspai/ca/imatge/1111815/Nina>
- Imatge 14: Autoria desconeguda. (1930-1940). *Nines* [Fotografia]. Fons i col·lecció Emili Massanas i Burcet. INSPAI. Centre de la imatge. Diputació de Girona. <https://www.inspai.cat/Inspai/ca/imatge/1115718/Nines>
- Imatge 15: Autoria desconeguda. (1930-1940). *Nines* [Fotografia]. Fons i col·lecció Emili Massanas i Burcet. INSPAI. Centre de la imatge. Diputació de Girona. <https://www.inspai.cat/Inspai/ca/imatge/1115717/Nines>
- Imatge 16: Autoria desconeguda. (1930-1940). *Nines* [Fotografia]. INSPAI. Centre de la imatge. Diputació de Girona. <https://www.inspai.cat/Inspai/ca/imatge/1115716/Nines>
- Imatge 17: Peix, A. (2025). *Nina de l'àvia*. [Fotografia]. Salt, Girona, Espanya.
- Imatge 18: Peix, A. (2025). *Nina de l'àvia 2*. [Fotografia]. Salt, Girona, Espanya.
- Imatge 19: Peix, A. (2025). *Nina de l'àvia 3*. [Fotografia]. Salt, Girona, Espanya.
- Imatge 20: Peix, A. (2025). *Nina de l'àvia 4*. [Fotografia]. Salt, Girona, Espanya.
- Imatge 21: Peix, A. (2025). *Nina de l'àvia 5*. [Fotografia]. Salt, Girona, Espanya.
- Imatge 22: Pulido, A. (2025). *Nina dels avis de Borgonyà*. [Fotografia]. Borgonyà, Girona, Espanya.

- Imatge 23: LaRebotiga. (2024). Petits tresors del S.XIX. [Fotografia]. La rebotiga del moble. https://www.instagram.com/p/C_0rBhpM1wG/?img_index=3
- Imatge 24: Pulido, A. (2025). Nines de porcelana de l'àvia Dora. [Fotografia]. Banyoles, Girona, Espanya.
- Imatge 25: Pulido, A. (2025). Nina de l'àvia Dora 2. [Fotografia]. Banyoles, Girona, Espanya.
- Imatge 26: Pulido, A. (2025). Nina de l'àvia Dora 3. [Fotografia]. Banyoles, Girona, Espanya.
- Imatge 27: Pulido, A. (2025). Nina de l'àvia Dora 4. [Fotografia]. Banyoles, Girona, Espanya.
- Imatge 28: Pulido, A. (2025). Nina de l'àvia Dora 5. [Fotografia]. Banyoles, Girona, Espanya.
- Imatge 29: LaRebotiga. (2024). Juguem a Nancys? [Fotografia]. La rebotiga del moble. https://www.instagram.com/p/C_lIKklssBK/?img_index=1
- Imatge 30: LaRebotiga. (2024). Juguem a Nancys? [Fotografia]. La rebotiga del moble. https://www.instagram.com/p/C_lIKklssBK/?img_index=1
- Imatge 31: LaRebotiga. (2024). *Torne'm als 70!* [Fotografia]. La rebotiga del moble. https://www.instagram.com/p/Cm_stWCs0BW/?img_index=1
- Imatge 32: Pulido, A. (2025). *Nina de la Jana*. [Fotografia]. Serinyà, Girona, Espanya.
- Imatge 33: Pulido, A. (2025). *Nenuco del casal de ballet*. [Fotografia]. Martina, Girona, Espanya.
- Imatge 34: Xiqués, M. (2025). *Barbie de l'amic invisible*. [Fotografia]. Girona, Espanya.
- Imatge 35: Banús-March, JJ. (1993). *Nenes jugant a l'habitació*. [Fotografia]. Fons i col·lecció Emili Massanas i Burcet. INSPAI. Centre de la imatge. Diputació de Girona. <https://www.inspai.cat/Inspai/ca/imatge/1012808/Nenes%20jugant%20a%20l'habitaci%C3%B3>
- Imatge 36: Peix, A. (2025). *Monster High 1*. [Fotografia]. Salt, Girona, Espanya.
- Imatge 37: Peix, A. (2025). *Monster High 2*. [Fotografia]. Salt, Girona, Espanya.
- Imatge 38: Peix, A. (2025). *Monster High 3*. [Fotografia]. Salt, Girona, Espanya.
- Imatge 39: Peix, A. (2025). *Monster High 4*. [Fotografia]. Salt, Girona, Espanya.
- Imatge 40: Peix, A. (2025). *Monster High 5*. [Fotografia]. Salt, Girona, Espanya.
- Imatge 41: Peix, A. (2025). *Monster High 6*. [Fotografia]. Salt, Girona, Espanya.
- Imatge 42: Peix, A. (2025). *Barbie de col·lecció 1*. [Fotografia]. Palau, Girona, Espanya.
- Imatge 43: Peix, A. (2025). *Barbie de col·lecció 2* [Fotografia]. Palau, Girona, Espanya.
- Imatge 44: Peix, A. (2025). *Barbie de col·lecció 3* [Fotografia]. Palau, Girona, Espanya.

- Imatge 47: TodoColección (s.d.) *Anunci publicitari de l'any 1960*. [Fotografia] <https://www.todocoleccion.net/catalogos-publicitarios/anuncio-publicitario-cine-la-muneca-trapo-don-ameche-zsa-zsa-gabor-anos-1960s-medida-14-5-10-c~x16450086>
- Imatge 48: TodoColección (s.d.) *Anunci publicitari de l'any 1970*. [Fotografia] <https://www.todocoleccion.net/coleccionismo/1976-hoja-publicitaria-anuncio-muneca-core-bb~x317456783>
- Imatge 49: TodoColección (s.d.) *Anunci publicitari de l'any 1970*. [Fotografia] <https://www.todocoleccion.net/coleccionismo/1976-hoja-publicitaria-anuncio-muneca-core-bb~x317456783>
- Imatge 50: TodoColección (s.d.) *Anunci publicitari de l'any 1970*. [Fotografia] <https://www.todocoleccion.net/juguetes-antiguos-catalogos/antiguo-anuncio-publicitario-muneca-accesorios-lavadito-b-b-anos-70~x41252681>
- Imatge 51: TodoColección (s.d.) *Anunci publicitari de l'any 1972*. [Fotografia] <https://www.todocoleccion.net/coleccionismo/hoja-publicitaria-anuncio-muneca-marujita-tu~x449148157>
- Imatge 52: TodoColección (s.d.) *Anunci publicitari de l'any 1971*. [Fotografia] <https://www.todocoleccion.net/catalogos-publicitarios/publicidad-juguetes-1971-muneca-dolly-famosa~x315960603>
- Imatge 53: TodoColección (s.d.) *Anunci publicitari de l'any 1971*. [Fotografia] <https://www.todocoleccion.net/catalogos-publicitarios/publicidad-juguetes-1971-muneco-baby-pis-famosa~x315961923>

ANNEXOS

Annex 1: Imatges nines

S.XIX

Imatge 1: Romero, X. (2022)

S.XIX

Imatge 2: Romero, X. (2022).

1935

Imatge 3: Crescenti, S. (1935)

1910

Imatge 4: Lesmary, A. (1910)

1958

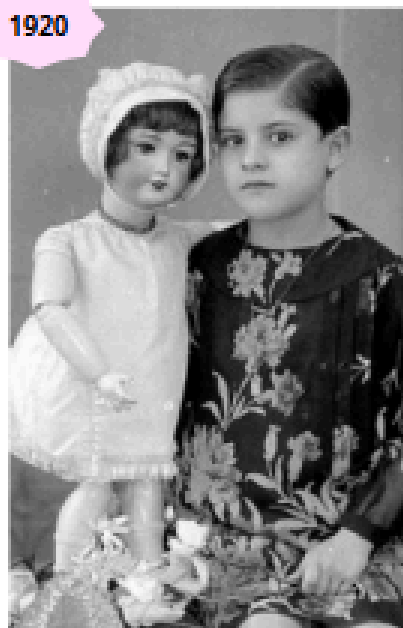
Imatge 5: Forns, F i Forns, M.T. (1958)

1930

Imatge 6: Crescenti, S. (1932)

1920

Imatge 7: Jou, J. (1920)

S.XIX

Imatge 8: Heras, A. (1900-1905)

1950

Imatge 9: Crescenti, S. (1959)

1960

Imatge 10: Crescenti, S. (1964)

1935

Imatge 11: Crescenti, S. (1935)

1930

Imatge 12: (Auria desconeguda, 1839-1979)

1930

Imatge 13: (Auria desconeguda, 1839-1979)

1930

Imatge 14: Auria desconeguda. (1930-1940)

1930

Imatge 15: Auria desconeguda. (1930-1940)

1930

Imatge 16: Auria desconeguda. (1930-1940)

1920

Imatge 17: Peix, A. (2025)

S.XIX

Imatge 1: Romero, X. (2022)

S.XIX

Imatge 2: Romero, X. (2022).

1935

Imatge 3: Crescenti, S. (1935)

1910

Imatge 4: Lesmary, A. (1910)

1958

Imatge 5: Forn, F i Forn, M.T. (1958)

1930

Imatge 6: Crescenti, S. (1932)

1920

Imatge 7: Jou, J. (1920)

S.XIX

Imatge 8: Heras, A. (1900-1905)

1920

Imatge 18: Peix, A. (2025)

1920

Imatge 19: Peix, A. (2025)

1920

Imatge 20: Peix, A. (2025)

1920

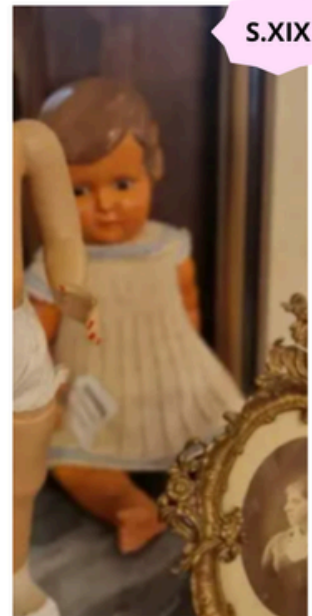
Imatge 21: Peix, A. (2025)

1945

Imatge 22: Pulido, A. (2025)

S.XIX

Imatge 23: LaRebotiga. (2024)

1970

Imatge 24: Pulido, A. (2025)

1990

Imatge 25: Pulido, A. (2025)

1988

Imatge 26: Pulido, A. (2025)

1984

Imatge 27: Pulido, A. (2025)

1964

Imatge 28: Pulido, A. (2025)

1970

Imatge 29: LaRebotiga (2024)

1970

Imatge 30: LaRebotiga (2024)

1970

Imatge 31: LaRebotiga (2024)

2005

Imatge 32: Pulido, A. (2025)

1998

Imatge 33: Pulido, A. (2025)

2024

Imatge 34: Xiqués, M. (2025)

1993

Imatge 35: Banús-March, J.J. (1993)

2010

Imatge 36: Peix, A. (2025)

2010

Imatge 37: Peix, A. (2025)

2010

Imatge 38: Peix, A. (2025)

2010

Imatge 39: Peix, A. (2025)

2010

Imatge 40: Peix, A. (2025)

2010

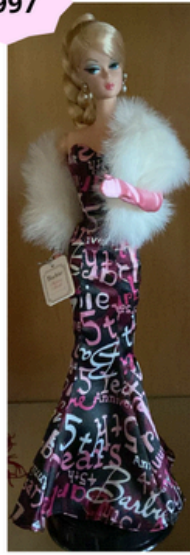
Imatge 41: Peix, A. (2025)

1997

Imatge 42: Peix, A. (2025)

1997

Imatge 43: Peix, A. (2025)

1997

Imatge 44: Peix, A. (2025)

1997

Imatge 45: Peix, A. (2025)

2007

Imatge 46: Peix, A. (2025)

Annex 2: Targetes dels segles

S.XIX

S.XX

S.XXI

Annex 4: Possibles respostes a les fitxes proposades per a cada concepte

Membres del grup:.....

Concepte:.....Materials utilitzats per a la fabricació.....

S.XIX

Al segle XIX, les nines es fabricaven amb materials com la porcellana que permetia elaborar trets facials realistes, la cera, caracteritzada per un acabat llis i natural, el paper maixé, més econòmic i lleuger, i la fusta, utilitzada en models més tradicionals. Aquests materials reflectien tant l'artesania de l'època com el nivell social dels seus propietaris.

S.XX

La fabricació de nines va experimentar una transformació radical gràcies a l'aparició de nous materials industrials. Als primers anys, el cel·luloide va ser el material predominant, però es va abandonar per la seva inflamabilitat. Posteriorment, el vinil i el plàstic es van convertir en els materials principals, oferint més seguretat i durabilitat. Aquests materials van permetre la producció de nines amb detalls més realistes, com cabells sintètics que imitaven els naturals, articulacions mòbils i acabats polits. A més, els teixits sintètics es van utilitzar per confeccionar vestits més elaborats i assequibles, permeten així l'accés a les nines per a famílies de tots els nivells socioeconòmics.

S.XXI

La fabricació de nines combina materials tradicionals amb tecnologies avançades per oferir més diversitat i realisme. El plàstic i el vinil continuen sent els materials predominants per la seva versatilitat i durabilitat, mentre que els cabells sintètics, cada cop més realistes, permeten dissenys personalitzats. També s'han introduït materials biodegradables i reciclats, reflectint una consciència creixent per la sostenibilitat. A més, les tecnologies com la impressió 3D han permès la creació de detalls intricats i l'adaptació a produccions personalitzades, ampliant les possibilitats estètiques i funcionals de les nines modernes.

Membres del grup:.....

Concepte:.....Estètica de la nina.....

S.XIX

Amb l'arribada de les nines de porcellana, es van començar a emfatitzar trets físics europeus idealitzats (pell clara, ulls blaus, cabells ondulats). Amb els seus trets facials pintats a mà i els seus vestits elaborats, sovint reflectien la moda de l'època, mentre que les de cera destacaven per la seva semblança realista amb els rostres humans.

S.XX

L'estètica de les nines al segle XX va evolucionar reflectint les modes i els valors culturals de cada dècada. A principis de segle, les nines mantenien un estil clàssic i realista, inspirat en les nines de porcellana del segle anterior. Amb l'arribada del plàstic i la producció massiva, es van introduir dissenys més variats i accessibles, incloent-hi nines amb articulacions mòbils i característiques interactives. Les dècades posteriors van veure l'aparició de figures icòniques com Barbie, que van adoptar un estil modern i glamurós, sovint influït per la moda i la cultura pop. Aquestes nines van passar de ser només joguines a representar ideals de bellesa, diversitat cultural i fins i tot empoderament..

S.XXI

L'estètica de les nines del segle XXI es caracteritza per una major diversitat i inclusió, reflectint els valors contemporanis de pluralitat cultural i corporal. Les marques han començat a crear nines amb diferents tons de pell, tipus de cos, discapacitats físiques i identitats de gènere, trencant amb els ideals estètics tradicionals. Alhora, les nines continuen adoptant estils influenciats per les modes actuals, les subcultures i els personatges de la cultura pop, sovint amb detalls molt personalitzats i realistes gràcies a les noves tecnologies de producció. Aquesta estètica busca no només entretenir, sinó també educar i representar la diversitat del món actual.

Membres del grup:.....

Concepte:.....Tipus de vestimenta.....

S.XIX

La vestimenta de les nines reflectia les modes de l'època i imitava els vestits de les classes altes. Les nines de porcellana i cera eren sovint vestides amb elaborats vestits de teles de luxe com seda i vellut, adornades amb llaços i brodats. Els vestits solien ser molt detallats, amb capes i corsets que seguien les tendències de la moda femenina de l'època. Els accessoris com barrets, sabates de cuir i mitges també eren comuns, i algunes nines portaven perruques de cabell natural o sintètic.

S.XX

A principis de segle, les nines continuaven portant vestits elaborats, sovint inspirats en els de les nenes de la burgesia, amb teixits com la seda i el cotó i decorats amb llaços, puntes i brodats. A mesura que avançava el segle, amb la massificació de la producció de nines, la roba va esdevenir més pràctica i assequible. Les nines de plàstic, com Barbie, portaven vestits moderns influïts per les tendències de la cultura pop. A mitjans del segle XX, els vestits de les nines van incloure una gran varietat de roba, des de vestits de festa fins a vestits esportius o d'uniforme, reflectint els nous rols de les nenes en la societat.

S.XXI

La vestimenta de les nines es caracteritza per una gran diversitat i una adaptació a les tendències actuals, reflectint la varietat d'estils de la societat contemporània. Les nines actuals porten vestits inspirats en la moda urbana, esportiva, i de carrer, enfocades a la diversitat i inclusió. Fins i tot podem trobar nines amb uniformes escolars o vestits de professions com metgesses, científiques o esportistes, amb l'objectiu de representar models més realistes i empoderadors. A més, les nines modernes poden portar roba personalitzable, amb accessoris i peces de roba a la moda, com texans, samarretes, vestits de festa, pijames... També es dona molta importància als materials sostenibles, utilitzant teixits reciclats o ecològics per reduir l'impacte ambiental.

Membres del grup:.....

Concepte:.....Rol de la nina: paper dins la societat.....

S.XIX

Al segle XIX, la nina era un reflex dels valors socials i educatius de l'època. Era una joguina principalment per a nenes de classe alta, utilitzada per ensenyar-les els rols de cura i maternitat que s'esperava que adoptessin en el futur. A més de ser un objecte de luxe i decoració, les nines també servien per simular la vida familiar i transmetre les normes de comportament. En resum, les nines del segle XIX eren un reflex de la societat patriarcal i conservadora de l'època.

S.XX

Durant el segle XX la nina van tenir un paper fonamental en el joc i la formació de rols socials, especialment per a les nenes. S'utilitzava sovint per modelar comportaments familiars i educatius, reflectint les expectatives de la societat respecte als rols de gènere. A meitats d'aquest segle, la nina també va començar a reflectir canvis en la moda, la cultura popular i la visió cap a les noies, tal i com queda reflectit en figures icòniques com Barbie. Així, les nines del segle XX van evolucionar no només com a joguines, sinó també com a instruments per influir en les dinàmiques socials i culturals.

S.XXI

El rol de la nina ha evolucionat des de la simple funció de joguina, fins a convertir-se en una eina educativa i d'inclusió. A través de la diversitat de cossos, tons de pell i professions que representen, les nines ajuden a trencar estereotips de gènere i a fomentar valors com la igualtat i l'empoderament. També promouen el joc simbòlic, permetent als nens i nenes explorar rols socials i desenvolupar habilitats emocionals com l'empatia. D'aquesta manera, les nines del segle XXI són vehicles de diversió, aprenentatge i representació de la societat actual.

Membres del grup:.....

Concepte:.....Estereotips de gènere.....

S.XIX

Les nines del segle XIX reflectien els estereotips de gènere propis de la societat de l'època, on tan sols es valorava la feminitat, la delicadesa i el paper de la dona com a cuidadora. Per aquest motiu, les nines es vestien amb robes elegants i sofisticades, imitant els models de les dones adultes de classe alta, i s'utilitzaven per ensenyar a les nenes les tasques domèstiques, la maternitat i els valors de l'educació i la disciplina. Així, les nines compartien la visió tradicional de la dona com a figura que havia de romandre en la llar.

S.XX

Al segle XX, les nines continuaven reflectint estereotips de gènere tradicionals del segle XIX. Nines com Barbie van representar uns ideals centrats en la bellesa, l'elegància i un paper centrat en el món de la moda i les relacions socials, transmetent l'idea que les nenes havien de ser estèticament perfectes, cuidades i dedicades a la vida domèstica o de relacions. Tot i això, a mesura que avançava el segle, les nines de professions diverses o amb rols independents van començar a trencar aquests estereotips, mostrant una dona més empoderada i activa en àrees com el treball, l'esport i l'aventura.

S.XXI

Gràcies a la creixent diversitat i inclusió, s'han començat a trencar els estereotips de gènere en les nines. Les nines actuals representen una àmplia varietat de cossos, tons de pell, habilitats i professions... Ja no es limiten només a representar la feminitat associada amb la cura i la bellesa, sinó que inclouen figures de dones empoderades en camps com la ciència, l'esport i la tecnologia. Això permet que les nenes puguin identificar-se amb models més diversos i realistes, i alhora, es promoguin valors com la igualtat de gènere i l'autonomia personal.

Annex 5

<https://view.genially.com/677fe164cbe9e9cb78738056/interactive-content-levolucion-de-les-nines-de-girona>

Annex 6

- https://www.youtube.com/watch?v=pyJPBVDZA_s
- <https://www.youtube.com/watch?v=rXnAR0bAVoQ>
- <https://www.youtube.com/watch?v=f6U1ss35ku4>
- <https://www.youtube.com/watch?v=B7TNVpAy4no>
- https://www.youtube.com/watch?v=pXqgNw-A_a4
- https://www.youtube.com/watch?v=P5vvg_mPUDI

Annex 7

Imatge 47: Anunci publicitari de l'any 1960.

Imatge 48: Anunci publicitari de l'any 1970

Imatge 49: Anunci publicitari de l'any 1970

Ya tienes tu Lavadito?

Ahora puedes jugar todo el día!

Este juego es para lavarle.

Este es para salir de paseo.

Este es para comer.

Este, para ir a la cama.

Pide los 4 juegos que componen "El día de Lavadito" Que divertido!

Lavadito es de muñecas

www.todocoleccion.net

Imatge 50: Anunci publicitari dels anys 70

Marujita y tú

Marujita es una muñeca muy especial. Porque, como ya sabe andar y mover los bracitos ella solita, nunca está quieta. Marujita es la más traviesa de tus muñecas. La más traviesa de tus amigas. Cuidala que para eso eres mayor.

Hala Marujita, vete tú solita con mamá

Estate quieta con las manitas que no me dejas dibujar

Marujita y tú dos buenas amigas.

EE LOS CUEN... NCY DE FAMOSA EDITADOS POR COTEX.

Imatge 51: Anunci publicitari de l'any 1972

Te acordarás de DOLLY, ¿verdad? Es la alegría del Parque infantil. Porque cuenta muchos cuentos y canta canciones a los demás muñecos. Sin embargo, a veces, se pone triste, porque no tiene mamá. ¿Quieres serlo tú?

La simpática DOLLY de FAMOSA, busca mamá.

Imatge 52: Anunci publicitari de l'any 1971

En el Parque infantil, BABY PIS llora porque se ha hecho pis. Es verdad que, cuando se le cambia el pico, se calla. Pero, es que, además, BABY PIS llora porque necesita una mamá y no la ha encontrado. ¿Quieres serlo tú?

El travieso BABY PIS de FAMOSA, busca mamá.

Imatge 53: Anunci publicitari de l'any 1971

Annex 8: Fitxa de preguntes per ajudar-los a fer el diari

Preguntes per la creació del diari

Aquí teniu algunes preguntes que us poden ajudar amb l'elaboració del vostre diari. Llegiu-les atentament i penseu què respondríeu. No cal que les respongueu totes. **Aquesta fitxa no s'haurà d'entregar, és per vosaltres.** Utilitzeu la informació per pensar com vivien els nens i nenes de l'època i què podrien explicar en els seus diaris personals.

1. Context diari:

- Com és el teu dia a dia? Quin temps tens per jugar?
- Quines tasques o responsabilitats tens a casa o a l'escola?
- Amb qui jugues normalment? Ho fas sol/a o amb amics/germans?
- Quin és el teu lloc preferit per jugar amb la nina?

2. Relació amb la nina:

- Qui t'ha regalat la nina? Per què creus que t'han fet aquest regal?
- Què significa aquesta nina per a tu? És la teva joguina preferida?
- Com és la teva nina? Què porta posat? Té alguna història especial?
- Què imagines quan jugues amb la teva nina? Quin paper fa en els teus jocs (mare, princesa, professional, etc.)?

3. Context històric i social:

- Què fan els adults del teu entorn mentre tu jugues? Quines professions tenen o quines tasques fan?
- Què mengen a casa? Hi ha algun menjar especial que comparteixes amb la teva família?
- Què sents quan veus altres nens o nenes jugar? Tenen les mateixes joguines que tu?
- Com és la societat on vius? Quines normes o costums hi ha que afecten el teu dia a dia?

4. Reflexió sobre el futur:

- Creus que guardaràs la nina per sempre? A qui t'agradaria donar-la?
- Si poguessis imaginar una joguina del futur, com seria? S'assemblaria a la teva nina?
- Quines coses t'agradaria canviar en el món on vius? Creus que la teva nina simbolitza alguna d'aquestes idees?

Annex 9: Exemples de diaris de possibles alumnes

DIARI DE LA CLAUDIA

DATA: 12 de setembre de 2001

LLOC: Girona

Avui he estat jugant amb la meva Barbie preferida. Porta un vestit de festa rosa amb brillants i unes sabates de taló que li queden genials! Jo dic que és la "Barbie Viatgera" perquè li encanta anar a llocs nous. Aquesta tarda li he fet una maleta amb roba que tenia per casa i hem jugat que viatjava a París.

El meu germà diu que les Barbies són avorrides, però no és veritat! La Barbie que tinc no només viatja; també pot ser veterinària, ballarina o fins i tot astronauta. Ahir li vaig posar la roba d'"esport" i va jugar a ser pilot d'un avió.

Quan sigui gran, vull ser com la Barbie: viatjar pel món i fer coses increïbles. Potser treballaré en alguna cosa divertida, com ser dissenyadora o arquitecta. Barbie em fa somiar molt!

DIARI DE LA NORA

DATA: 25 d'abril de 1885

LLOC: Girona

Hola diari!

Avui m'han deixat jugar al jardí amb la meva nina de porcellana. És preciosa! Té els ulls blaus i una cabellera de rinxols rossos que la mare diu que sembla de veritat. Porta un vestit de seda blau que la meva àvia va cosir perquè fos com els de les senyores que veig a l'església.

El meu germà diu que és només una nina, però per a mi és més que això. És la meva millor amiga! Avui li he explicat que quan sigui gran voldré portar vestits com els seus i passejar pel poble amb un para-sol. L'àvia diu que les nenes ben educades han de saber cosir, cuinar i cuidar de la casa. Potser per això m'agrada vestir la nina i imaginar que sóc com les senyores.

El pare diu que he de tenir cura de la nina perquè és molt fràgil. Si se li trenqués la cara de porcellana, no la podríem arreglar mai. Per això, sempre la guardo a la meva habitació, sobre el moble alt on no pugui caure.

DIARI DE LA SARA

DATA: 12 de desembre de 1940

LLOC: Girona

Benvolgut diari,

Avui és un dia especial! M'ha arribat el regal més meravellós que he rebut mai: una nina Mariquita Pérez! La mare m'ha dit que és una nina molt especial, feta per a nenes "com jo", que somiem en ser senyores de casa i tenir cura de tot. Té un vestit preciós amb una faldilla de quadres vermells i blancs, i unes sabates de xarol que brillen tant que gairebé puc veure-hi el meu reflex.

M'he passat tota la tarda jugant amb ella. L'he vestit amb una brusa que li vaig cosir jo mateixa amb retalls de roba que la meva àvia em va donar. La mare diu que m'he d'esforçar a ser pacient i aprendre a cosir bé, perquè algun dia seré una bona mestressa de casa. Em fa molta il·lusió imaginar-me que sóc una mare cuidant els seus fills, igual que Mariquita!

Bona nit, diari!

DIARI DE LA MARIONA

DATA: 15 de març de 1923.

LLOC: Casa de la meva àvia, situada al Barri Vell.

Estimadíssim diari,

Avui ha estat un dia molt especial! Quan m'he despertat, la mare m'ha dit que podríem anar a veure l'àvia. Sempre m'agrada visitar-la perquè guarda coses meravelloses que són molt antigues i plenes d'històries. Quan hem arribat, l'àvia m'ha ensenyat la seva nina preferida, la que tenia quan era petita com jo. Es diu Clara, i diu que li van regalar per Nadal quan tenia 7 anys.

La Clara és preciosa. Porta un vestit de color blau amb puntes blanques i sabates petites de cuir. Està feta de porcellana, i l'àvia m'ha explicat que havia de tenir molta cura quan hi jugava perquè si queia al terra, es trencava. A mi m'ha fet una mica de por agafar-la al principi, però després no podia deixar de mirar-la.

Hem passat la tarda jugant a "fer família". Jo era la mare, i la Clara era el meu bebè. L'àvia m'ha explicat que ella també jugava així perquè, quan era petita, li deien que de gran s'hauria de cuidar de la casa i dels fills. Això m'ha fet pensar... Jo no sé si vull ser mare quan sigui gran. Potser vull ser mestra o inventora, però la Clara ha estat molt bona nina i m'ha fet sentir molt bé mentre jugàvem.

Abans de marxar, l'àvia m'ha dit una cosa bonica: "Les nines guarden els somnis de qui hi juga". Em sembla que la Clara guardarà els meus somnis de ser lliure i fer coses grans, com descobrir nous llocs o ajudar la gent.

Ara me'n vaig a dormir, però tinc ganes que arribi demà per veure si la mare em deixa fer una altra visita a la Clara.

Bona nit, diari!